MALTA

TRIBUNAL GHAL TALBIET ZGHAR

GUDIKATUR DR.
MARIO SCERRI

Seduta ta' l-1 ta' Lulju, 2011

Talba Numru. 27/2010

Salvu Attard

vs

Mark u Georgeann Meilak

It-Tribunal,

Ra l-avviz tat-talba pprezentat fis-6 ta' Lulju 2010, li jaqra hekk :-

'Ghid inti konvenut il-ghaliex dan it-Tribunal ma ghandux jikkundannak thallas l-ammont totali ta' elf hames mija u disgha u sittin euro u tmienja u erbghin euro centezmi (€1,569.48c) dovuti bhala bilanc ta' prezz ta' xoghol ta' bini ezegwit minnu fuq struzzjonijiet taghkom u ghall-beneficcju taghkom f'bini fi Triq Ghajn Tuta, Kercem, kif ukoll l-imghax fuq din is-somma b'effett mid-data ta' meta tlesta x-xoghol sad-data tal-pagament effettiv ;

Minkejja d-diversi interpellazzjonijiet li sarulek inti bqajt inadempjenti, u ghalhekk l-attur kellu jipprocedi b'din il-kawza ;

Bl-ispejjez gudizzjarji inkluzi dawk ta' l-ittri ufficjali skond l-Artikolu 166A tal-Kap.12, numru 77/2010, ipprezentata fit-28 ta' Mejju 2010.' ;

Il-konvenuti permezz tar-risposta taghhom ipprezentata fit-12 ta' Awwissu 2010, eccepew :-

'1. Illi fl-ewwel lok il-hlas mitlub jinsab preskritt a tenur ta' l-artikolu 2148(a) tal-Kap.16 tal-Ligijiet ta' Malta ;

2. Illi fit-tieni lok u minghajr pregudizzju ghall-premess it-talba tar-rikorrenti hija nfondata fid-dritt u fil-fatt ;

3. Illi sa Awissu 2007, l-esponenti kienu gia' hallsu lir-rikorrenti dak kollu li kellhom ihallsuh ghax-xoghol maghmul minnu ;

4. Illi inoltre, ricentement irrizulta li l-bini maghmul mir-rikorrenti ma sarx skond il-pjanti moghtija lilu, u dan kien ta' pregudizzju kbir ghall-esponenti. Ghaldaqstant, ghal din ir-raguni wkoll, anki kieku kien hemm xi bilanc dovut lir-rikorrenti, l-esponenti kienu jirrifjutaw li jhallsuh ;

Salvi risposti ulterjuri fid-dritt u fil-fatt.' ;

Sama' l-provi tal-partijiet ;

Ra l-atti u d-dokumenti kollha ;

Ra li l-kawza thalliet ghallum ghas-sentenza ;

Ikkunsidra :

Illi l-hlas li l-attur qed jitlob minghand il-konvenuti huwa ta' xoghol tal-konkos li sar fil-kostruzzjoni tad-dar tal-konvenuti fi Triq Ghajn Tuta Kercem, Ghawdex, liema xoghol ma' kienx gie nkluz fil-kont li l-perit inkarigat minn

din il-kostruzzjoni, l-AIC Emanuel Vella kien bi zvista halla barra meta hareg il-kont l-ewwel darba fit-8 ta' Frar 2007, u wkoll kien applika rati zbaljati fil-kejl tax-xoghol tal-konkos li bi zvista l-perit kien hadimhom bil-jarda kubu minflok bil-qasba kwadra. Il-kont kien gie rivedut u nhareg mill-gdid mill-Perit Emanuel Vella fil-5 ta' Settembru 2008, u kopja tieghu ntbaghtet lill-konvenuti, kif ikkonferma l-istess perit fix-xhieda tieghu, ghalkemm il-kont rivedut baqa' jgib l-istess data ta' meta kien hareg l-ewwel darba tat-8 ta' Frar 2007. Fil-kont rivedut kienu gew emendati bazikament ir-rati li l-perit kien applika ghall-bjut fejn irrizulta li kien inghata konkos extra fil-hxuna tal-bjut fejn dawn saru ta' hxuna aktar minn dik normali ta' sitt pulzieri, u li l-perit kien bi zvista hadem il-kejl taghhom daqs li kieku kienu ta' hxuna normali ta' sitt pulzieri, u ma kienx inkluda fil-kont xoghol li kien sar, kif ukoll kien applika rati zbaljati billi hadem il-kejl bil-jarda kubu minflokk bil-qasba kwadra, u meta iben l-attur, Daniel Attard kien ha lill-perit fuq il-post u ndikalu dan ix-xoghol li sar u li bi zvista ma kienx gie nkluz fil-kont originali, kif ukoll id-diskrepanzi l-ohra, il-perit kien imbaghad inkluda l-hlas ta' dan ix-xoghol fil-kont rivedut ;

Ghal dan il-kont rivedut, il-konvenuti qeghdin jeccepixxu l-preskrizzjoni ai termini tal-artikolu 2148(a) tal-Kodici Civili, liema eccezzjoni baqghu jsostnuha sal-ahhar, u dan it-Tribunal ser jghaddi ghalhekk biex l-ewwel jezamina din l-eccezzjoni qabel il-meritu, u cioe' jekk l-azzjoni attrici hijiex perenta bid-dekors ta' tminatx il-xahar ai termini tal-artikolu 2148(a) tal-Kap.16 li tghid : 'L-azzjonijiet hawn taht imsemmija jaqghu bi preskrizzjoni bl-eghluq ta' tmintax -il xahar .... (a) l-azzjonijiet tal-hajjata, skrapar, mastrudaxxi, bennejja, bajjada, haddieda, argentieri, ar luggara, u ta' persuni ohra li jahdmu sengha jew arti mekkanika, ghall -prezz ta' l-opri jew tax-xogholijiet taghhom, jew tal-materja li jfornu .... ' ;

Fil-fehma ta' dan it-Tribunal l-artikolu. 2148(a) tal-Kodici Civili ma jghoddx ghall-kaz fejn il-kreditur ikun imprenditur bhal ma hu l-attur, hekk li l-prestazzjonijiet tieghu jkunu atti tal-kummerc. Dan qalitu l-Qorti ta' l-Appell, Sede Inferjuri, f'sentenza moghtija fit-18 ta' Mejju 1929, fil-

kawza fl-ismijiet : **Tommaso Pace nomine versus Salvatore Muscat** [Kollez. Vol. XXVII.i.1013] : '*…. …. …. la disposizione dell'articolo 1912 dell'Ordinanza No. VII del 1868* (illum art. 2148 tal-Kodici Civili)*, secondo la quale si prescrivono col decorso di diciotto mesi le azioni dei sarti, calzolai, falegnami ed altre persone esercenti mestieri ed arti mecchaniche per prezzo delle loro opere, dei loro lavori e delle cose che somministrano, non e' applicabile a coloro che esercitano una impresa per il loro credito per le opere da loro eseguite e pei materiali da loro forniti …. ….. …. poiche' la disposizione dell'articolo 1912* si riferisce a crediti di artefici che prestano la loro opera (*opera)*… …. …..' ;

L-istess qalet il-Qorti tal-Kummerc f'sentenza moghtija fl-14 ta' Ottubru 1954, fil-kawza fl-ismijiet : **Joseph Mizzi noe versus Joseph Delicata pro et noe** [Kollez. Vol.XXXVIII.iii.710] : '…. ….. ….. skond l-art. 2253(a) (illum art. 2148(a)) tal-Kodici Civili, jaqghu bil-preskrizzjoni bl-eghluq ta' tmintax -il xahar "l-azzjonijiet tal-hajjata, skrapar, mastrudaxxi, bennejja, bajjada, haddieda, argentieri, arluggara u ta' persuni ohra li jahdmu sengha jew arti mekkanika, ghall-prezz ta' l-opri jew tax-xoghlijiet taghhom, jew tal-materjal li jfornu"; …. ….. …. id-dispozizzjoni tal-ligi kontenuta fl-ittra (a) ta' l-imsemmi artikolu tal-Kodici Civili tirreferixxi ruhha ghal lokazzjoni ta' opera, li biha l-persuni fuq enumerati jkunu obbligaw ruhhom li jaghtu x-xoghol taghhom, u mhux ghal-*locatio operis* li biha l-imprenditur jobbliga ruhu li jaghti, mhux ix-xoghol, imma l-prodott tax-xoghol – meta l-lokazzjoni d'opera tkun konnessa ma' organizazzjoni ta' mezzi teknici li timprimi lill-lokazzjoni l-karattru ta' att oggettivament kummercjali.' ;

L-Artikolu 2148(a) jirreferixxi ghalhekk ghall-krediti tal-artefici li jipprestaw l-opera taghhom u mhux appaltatur ta' l-opra li ghaliha l-materjali jkunu servew **(Kollez. Vol XLI.i.347**) filwaqt li l-preskrizzjoni kontemplata fl-artikolu 2149(a) tirreferixxi ghall-krediti ta' dawk li fihom ikun prevalenti l-karattru ta' spekulaturi, u li, aktar minn opra, jipprestaw xoghol – '*opus*' 'minghajr distinzjoni in rigward tan-natura tax-xoghlijiet u minghajr qies tal-importanza

tas-somministrazzjonijiet.' - **Kollez. Vol XLII.iii.1151**; **'Joseph Grech –vs- Emanuela Camilleri e**t', Appell Kummercjali, 21 ta' Marzu 1977; **'Gio Maria Camilleri –vs- John Licari e**t', Appell Kummercjali, 16 ta' Ottubru 1972; **'Francis Bugeja nomine –vs- Indri Mercieca**', Appell, 29 ta' Mejju 2000. Dawn is-sentenzi kollha ghamlu d-distinzjoni bejn id-dispost tal-ligi hawn ezaminat (Art 2148 (a)) u l-art. 2149(a) li mieghu ghandu certu affinita' ;

Jemergi car mill-provi li l-azzjoni attrici hi prettament naxxenti u bbazata fuq kuntratt ta' appalt li jinkwadra ruhu - ghal dik li hija preskrizzjoni - taht l-artikolu 2149(a) tal-Kodici Civili u mhux taht l-artikolu 2148(a), li kif gia' ntqal, ghalkemm hemm certu affinita' bejn dawn iz-zewg artikoli tal-ligi, huma pero' distinti minn xulxin. L-artikolu 2149(a) jipprovdi li l-azzjonijiet tal-kuntratturi ta' bini jew ta' xogholijiet ohra ta' njam, jew materjal iehor ghall-opri mahdumin minnhom jew ghall-materjal li jfornu jaqghu bi preskrizzjoni ta' l-gheluq ta' sentejn. Jiddependi hafna mill-agir u l-intenzjoni tal-partijiet u jekk l-intenzjoni kienetx wahda *di dare* l-kuntratt ghandu jitqies bhala bejgh waqt li jekk l-intenzjoni kienet *di fare* japplikaw il-principji ta' l-appalt [Qorti Kummercjali, **George Camilleri vs Joseph Mamo noe**, 28/08/1951, Kollez. Vol. XXV.iii639), u **George Vassallo vs Lawrence Fenech et noe**, 26/04/1988, u Appell Inferjuri Civili, **Frederick Micallef noe et vs May Sullivan**, 22/11/2002]. Hu sufficjenti li wiehed ihares lejn in-natura tax-xogholijiet li gew esegwiti mill-attur fejn minbarra li sar xoghol tal-konkos', l-attur ipprovda wkoll il-materjal u l-armar ;

Il-kuntratt tal-appalt ghax-xoghol li sar mill-attur ma jbiddilx is-sostanza tieghu mill-fatt jekk giex redatt bil-miktub jew jekk sarx verbalment. Ghalkemm mill-atti jirrizulta li l-appalt tal-kostruzzjoni kollha tad-dar, kemm tax-xoghol tal-gebel kif ukoll tax-xoghol tal-konkos originarjament kien gie moghti mill-konvenuti lil Joseph Sultana, dan kien imbaghad ghadda t-tkomplija tax-xoghol tal-konkos lill-attur, u wara li Joseph Sultana kien introducieh mal-konvenut, dan kien accettah u kien dahal f'relazzjoni kuntrattwali diretta mal-attur tant li gharaf dan billi hareg il-hlasijiet direttament lill-attur ghax-xoghol li sar minnu u

hlief ghal kont wiehed, il-kontijiet tax-xoghol tal-konkos hargu separatament mill-kontijiet tax-xoghol tal-gebel ;

Illi sabiex tigi determinata liema hija l-preskrizzjoni applikabbli ghall-azzjoni partikolari wiehed irid jezamina d-dispozizzjonijiet partikolari tal-kuntratt li minnu titwieled l-azzjoni, u fl-ewwel lok jistabilixxi s-sustanza tar-relazzjoni guridika ezistenti bejn il-partijiet. Id-dispozizzjoni taht l-artikolu 2149(a) ma tikkontemplax il-kaz ta' fornituri ta' materjal in genere, izda tal-fornituri li jsiru minn ….. appaltaturi ta' xogholijiet, li flimkien mal-opra taghhom ikunu in konnessjoni mal-istess opera fornew ukoll il-materjali mehtiega [(Ara **A.M.C. Marketing Ltd. vs Pletz Holdings Ltd.** deciza mill-Prim'Awla Qorti Civili fit-22 ta' Frar 2002). Hekk gie ribadit ukoll fis-sentenza deciza mill-Qorti ta' l-Appell fl-ismijiet **Paul Formosa vs Salvu Debono** deciza fil-5 ta' Ottubru 2001]. Fil-kaz in dizamina l-attur qed jagixxi gudizzjarjament biex ikun ikkanonizzat kreditur tal-konvenuti fis-somma msemmija fl-avviz tat-talba allegatament dovuta bhala prezz ta' xoghol tal-konkos fil-kostruzzjoni tad-dar tal-konvenuti f'liema prezz hemm inkluz ukoll il-fornitura tal-materjal, minbarra x-xoghol ;

Illi tkun inutili kull indagini ulterjuri biex wiehed jara jekk l-odjerna azzjoni tas-socjeta' attrici waqghetx jew le bil-preskrizzjoni bl-gheluq ta' sentejn, billi din il-preskrizzjoni ma gietx invokata mill-konvenuti; u ghaliex, invokata wahda mill-preskrizzjonijiet partikolari kontemplati fis-subtitolu IV, tat-Titolu XXV, tat-Taqsima II tal-Kodici citat, dan it-Tribunal ma jistghax, jekk dik invokata tirrizulta insostenibbli, ifittex biex jara jekk hix applikabbli xi preskrizzjoni ohra partikolari li ma tkunx giet invokata [artikolu. 2111 tal-Kodici Civili], u lanqas jista' jikkonsidra ebda preskrizzjoni ohra hlief dik specifikatament eccepita ('**Perit Victor Muscat –vs- Edgar Tabone**', Appell Civili, 18 ta' Frar 1963; **'Paul Xuereb –vs- Amabile Fiott'**, Appell Sede Inferjuri, 3 ta' Dicembru 1975). Il-Qorti tal-Kummerc espremiet ruhha f'dan is-sens :- *'Il-konvenut ma ssolleva ebda eccezzjoni ohra ta' preskrizzjoni u l-Qorti ma tistax tikkonsidra jew tapplika preskrizzjoni li ma gietx espressament imsemmija, u ma tistax tapplika*

*terminu iehor ta' preskrizzjon*i' – '**George Cini –vs- Rita Camiller**i', 26 ta' Lulju 1979. Bl-istes mod esprimiet ruhha il-Qorti Civili Prim'Awla fis-sentenza taghha fil-kawza fl-ismijiet : '**Ronald Nauci vs Unispeed Shipping and Forwarding Ltd.**, 26.06.2003. : 'Minhabba dak li jipprovdi l-artikolu 2111 tal-Kap 16, il-Qorti hija marbuta li tqis biss il-preskrizzjoni specifika mressqa mill-imharrek u ma tistax minn rajha tqis li jezisti terminu preskrittiv iehor (ukoll jekk dan jezisti), ghaliex, jekk isir dan, il-Qorti tkun qeghda tindahal u tissupplixxi ghall-parti eccipjenti f'materja odjuza li fiha ma tistax tiehu inizzjattiva.' ;

Illi l-eccezzjoni tal-preskrizzjoni trid tinghata tifsira restrittiva, u ghalhekk jekk ikun jezisti xi dubju dwar l-applikabilita` taz-zmien preskrittiv minn dak li jirrizulta mill-atti, tali dubju ghandu jmur kontra l-eccipjent. Il-preskrizzjoni wkoll, dik tax-xorta li titfi l-process, hija istitut li min-natura tieghu, irid jitqies fil-limiti stretti li tapplika ghalih il-ligi, u jitfisser dejjem b'mod li ma jgibx fix-xejn il-ghan li ghandu jsir haqq fuq is-sustanza tal-kwistjoni ;

Ghalhekk hija regola ewlenija fil-procedura li l-prova li l-azzjoni hija preskritta trid issir minn min iqanqal l-eccezzjoni, u ghalkemm il-parti attrici ghandha tressaq provi biex tittanta xxejjen dawk tal-parti mharrka, izda l-piz jaqa' principalment fuq min jallega l-preskrizzjoni. Il-parti mharrka trid tipprova li l-parti attrici ghaddhielha z-zmien utli biex tressaq il-kawza, u dan miz-zmien minn meta dik il-kawza setghet titressaq. (Ara **Guido Vella vs Emanuel Cefa**i, Appell Civili tal-5 ta' Ottubru 2001, u **Victor Portelli vs Mark Psail**a, deciza mill-Prim'Awla Qorti Civili fid-29 ta' Mejju 2003). Ara wkoll f'dan ir-rigward il-kawza deciza fl-4 ta' Dicembru 1987 mill-Onor. Qorti tal-Kummerc, Onor. Imhallef Dr. J. D. Camilleri fl-ismjiet **Edgar Causon noe vs Abdelsalam Sheiban**i, u **Camilleri vs Frendo** (Kollezz. Vol XII pg.144) u **Joseph Borg vs Nobbli Maria Testaferrata Bonici** deciza mill-Onor. Qorti ta' l-Appell fl-24 ta' Marzu 1958. L-ittra ufficjali mill-attur saret inqas minn sentejn minn meta hareg il-kont rivedut u ntbaghat lill-konvenuti, u l-ahhar hlas li kien sar mill-konvenuti lill-attur jirrizulta li kien fit-18 ta' Settembru 2008, skond ic-cekkijiet li gew esebiti, u ghalhekk anke' li kieku l-

konvenut kellu jqajjem ukoll l-eccezzjoni li l-azzjoni kienet perenta fit-termini tal-artikolu 2149(a) tal-Kap.12, mill-provi in atti jirrizulta car li z-zmien preskrittiv taht dan l-artikolu specifiku tal-ligi kien ukoll gie nterrott ;

L-ewwel eccezzjoni qeghda ghalhekk tigi michuda ;

L-eccezzjonijiet l-ohra sollevati mill-konvenut jolqtu fis-sustanza taghhom il-meritu tal-kawza. Il-konvenuti bl-ebda mod ma kkontestaw il-korrettezza tal-kont rivedut tal-Perit Emanuel Vella, ghalkemm deheru m'humiex konvinti mill-ispjegazzjonijiet li kien tahom il-perit taghhom stess dwar id-diskrepanzi li kien hemm bejn l-ewwel kont li kien inhareg fit-8 ta' Frar 2007, u l-istess kont li kien imbaghad gie varjat billi gew indirizzati l-izbalji li saru f'dak il-kont, u li kien rega' hareg u baghtu mill-gdid lill-konvenuti fil-5 ta' Settembru 2008. Huma ppretendew ukoll li ma jhallsux dan il-hlas addizzjonali billi deherilhom li l-attur fix-xoghol tieghu ma kienx mexa mal-pjanta tal-bini li kienet giet approvata mill-Awtorita' tal-Ippjanar bil-konsegwenza li l-gholi tal-binja kien gie oghla minn dak approvat mill-istess Awtorita', fil-permess tal-izvilupp, tant li l-konvenuti kienu kostretti li jidhlu fi spejjez zejda biex l-binja taghhom kellha tigi regolarizzata minhabba li l-bini kien gie filata oghla mill-gholi li kien gie approvat fil-pjanta tal-Awtorita' tal-Ippjanar. Pero' dwar dawn l-ispejjez il-konvenuti m'ghamlu ebda kontro-talba u fin-nuqqas ta' dan it-Tribunal ma huwiex ser jidhol biex jillikwida ebda danni ;

Barra minn hekk hareg car mill-provi li l-hxuna zejda tal-konkos fil-bjut kienet mehtiega minhabba l-massa tal-piz tal-binja li kienet qed tittella', u l-attur kien qaghad ghall-istruzzjonijiet li kien tah il-perit tal-konvenuti stess, u ma jirrizulta bl-ebda mod li l-attur fix-xoghol tieghu kien ghamel xoghol mhux skond kif titlob l-arti u s-sengha, jew li uza materjal zejjed kappriccjosament biex idahhal lill-konvenuti fi spejjez zejda ;

Wara li dan it-Tribunal ezamina d-dokumeneti MM2 u MM3, huwa tal-ferma konvinzjoni li t-talba attrici ghall-hlas tad-differenza li qed tintalab mill-attur hija ghalhekk gustifikata u timmerita li tigi milqugha ;

Ghaldaqstant ghall-motivi premessi dan it-Tribunal qed jaqta’ u jiddeciedi l-kawza billi filwaqt li jichad il-bqija tal-eccezzjonijiet tal-konvenuti, jilqa’ t-talba tal-attur u jikkundanna lill-konvenuti jhallsu lill-attur il-pagament ta’ elf hames mija u disa’ u sittin Euro u tmienja u erbghin centezmi (€1,569.48), bl-imghaxijiet b’effett mid-data tan-notifika tal-ittra ufficjali tat-28 ta’ Mejju 2010, sad-data tal-effettiv pagament.

Bl-ispejjez kontra l-konvenuti, inkluzi dawk tal-ittra ufficjali numru 77/2010 spedita ai termini tal-artikolu 166A tal-Kap.12 tal-Ligijiet ta’ Malta.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------